

Před šedesáti lety byla vypálena Nová synagoga

Holešov - "Z 11. na 12. srpna 1941 v noci vypukl o 23. hodině požár v židovském templu, který zničil do rána úplně vnitřní zařízení a střechu. Byl založen. Hašení se účastnili pouze městští hasiči, nezmohli však proti ohni ničeho (nesměli prý dokonce ani hasit), takže požár strávil celou budovu až na holé zdivo. Šeptalo se, že to bylo dílo holešovských fašistů - členů Vlajky. "A dále: "Do 15. června 1942 byly odklizeny zbytky židovského templu. Okolní rolníci skoupili skoro všechny cihly a jiný materiál, také kamení a úlomky cihel se prodaly, jedna fůra 3 - 5 korun, u uvádí se v městské kronice.

Vypalování synagog bylo další z represí židovského obyvatelstva ze strany nacistických okupantů a předznamenalo vyvrcholení holocaustu, deportaci Židů do koncentračních táborů. Z Holešova bylo v lednu r. 1943 odvezeno do sběrného tábora v Uherském Brodě 250 obyvatel. Odtud jejich cesta vedla do Terezína a následně do vyhlazovacích táborů (Osvětim). Nová synagoga byla postavena v tehdy módním maursko-orientálním stylu a slavnostně vysvěcena 3. 9. 1893. Byla to samostatně stojící patrová budova s valbovou střechem. Vnější rozměry činily 28 x 17 m, výška po hlavní střechem 11 m a po špičky věží (jedna se zachovala a je uložena ve Staré synagoze) 18 m. Současně byl v podobném stylu vystavěn sousední dům čp. 97 jako kancelář rabína a zimní modlitebna (dnešní charita). Stará (Šachova) synagoga již místní židovské obci nestačila. První pokus na zapálení se udál 24. 7. 1941, ale zárodek ohně byl uhašen. V noci z 11. na 12. 8. 1941 již ale měli hasiči zakázáno zasahovat. Zbytky stavby musely být odklizeny do 15. 6. 1942.

A jedna legenda Jetro Spencera Mc Intoshe z jeho knihy Z Holešova do Hollywoodu: Velitel německých ženistů si dal zavolat dr. Knoppa jakožto stařešinu židovské obce a povídá mu: "Doktore Knoppe, bouráme vám synagogu. Řekněte mi, co si o tom myslíte. Dávám Vám čestné slovo německého důstojníka, že se Vám nic nestane." Dr. Knopp prý zakýval hlavou a řekl: "Pane majore, je-li Bůh, pak to tak nenechá. Není-li Bůh - nač synagoga?" Mc Intosh dále uvádí: Protože trosky nové synagogy byly v těsném sousedství s ostatními domy, Němci mohli používat jen nepatrné nálož. Všechny zdi již byly dole, jen kus s desaterem statečně odolával. Nedalo se nic dělat, vojáci museli vysunout hasičský žebřík, jeden ženista vylezl nahoru a Desatero otloukal kladivem, kousek po kousku ..."

Více se o Nové synagoze dočtete například v Židovských památkách Jaroslava Klenovského, které vydalo Holešovsko r. 1999.

Nová synagoga za první republiky a její bourání na přelomu let 1941 - 42 (foto archiv Holešovska). RS